



Geachte leden van de raad,

Inleiding

We willen u graag informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot het Integraal Zorgakkoord (IZA). In december 2023 is er voor raadsleden een webinar georganiseerd, nu ontvangt u deze nieuwsbrief en na de zomer wordt een interactieve sessie georganiseerd.

Landelijk is in het najaar van 2022 het Integraal Zorgakkoord (IZA) afgesloten om de zorg in toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden. Meer info zie: [Integraal Zorgakkoord: 'Samen werken aan gezonde zorg' | Rapport | Rijksoverheid.nl](#). De VNG heeft dit akkoord namens de gemeenten ondertekend. In deze nieuwsbrief kunt u lezen wat er het afgelopen jaar is gebeurd, waar we nu staan en wat ons nog te wachten staat.

Waarom een integraal zorgakkoord?

De kwaliteit en toegankelijkheid van zorg en ondersteuning in Nederland staan onder druk. De vraag naar zorg neemt toe, vooral door de vergrijzing. Tegelijkertijd zijn er grenzen aan de beschikbaarheid van zorg, onder andere door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt. De groeiende zorgvraag zorgt bovendien voor een uitdaging bij het betaalbaar houden van de zorg. Als we doorgaan op de huidige weg, loopt het vast en kan niet meer iedereen rekenen op goede en tijdige zorg en ondersteuning. Daarom hebben landelijk patiëntenverenigingen, zorg- en welzijnsaanbieders, gemeenten, zorgverzekeraars, en de overheid in het Integraal Zorgakkoord (IZA) afgesproken met elkaar in te zetten op transformaties in de zorg en welzijn zodat deze ook voor de toekomst houdbaar is.

Regionale uitwerking IZA

Het IZA wordt uitgewerkt op het niveau van de zorgkantoorregio's. Zorgkantoorregio Friesland komt overeen met de provincie Fryslân. De preferente zorgverzekeraar De Friesland | Zilveren Kruis faciliteert vanaf april 2023 samen met de gemandateerde gemeente Smallingerland dit proces. Dit gebeurt onder de naam FrIZA; Fries Integraal ZorgAkkoord.

Om goed invulling te kunnen geven aan het mandaat van de gemeente Smallingerland, is er een gemeentelijke FrIZA-governancestructuur ingericht; de bestuurscommissie FrIZA (BC FrIZA). Deze commissie is gekoppeld aan de BC gezondheid van GGD Fryslân en wordt gevormd door de portefeuillehouders gezondheid en Wmo van alle Friese gemeenten en de directeur publieke gezondheid van de GGD. De wethouder van de gemandateerde gemeente Smallingerland is voorzitter van de BC FrIZA. Naast het bestuurlijk overleg is er ook een ambtelijk overleg van de contactpersonen FrIZA van de Friese gemeenten. De gemeente Smallingerland wordt bij de mandaatrol ondersteund door de gemeenten Heerenveen, Leeuwarden en Súdwest Fryslân én GGD Fryslân.

Het provinciale bestuurlijke overleg met vertegenwoordigers vanuit alle FrIZA werkvelden is belegd bij de gezondheidstafel Seker & Sûn. Dit overleg wordt voorgezeten door de gedeputeerde van de provincie Fryslân Femke Wiersma, die gezondheid in haar portefeuille heeft. Aan deze tafel wordt afstemming gezocht ten aanzien van FrIZA.

Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is een regeling, die nauw verbonden is aan het IZA. GALA is een lokale regeling gericht op het bevorderen van de gezondheid van de Nederlanders door het intensiveren van de inzet op preventie, gezondheidsbevordering, een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving. Dit is voor het IZA van belang, om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen maken.

Regiobeeld

De eerste stap in het FrIZA-proces was het maken van een regiobeeld. Dit regiobeeld bevat feitelijke informatie over de gezondheid en het welzijn in de regio Friesland. Daarnaast zijn er ook gegevens opgenomen over onder andere preventie en arbeidsmarktontwikkelingen. Het regiobeeld is medio 2023 afgerond en gepubliceerd op de website De juiste zorg op de juiste plek [Regiobeelden en regioplannen \(dejuistezorgopdejuisteplek.nl\)](https://dejuistezorgopdejuisteplek.nl). De belangrijkste conclusies van het regiobeeld zijn:

Gezondheid

- Friesland heeft te maken met dubbele vergrijzing van de bevolking: er komen steeds meer ouderen en zij worden ook steeds ouder.
- De ervaren gezondheid van Friese inwoners ligt hoger dan het landelijk gemiddelde, terwijl de levensverwachting in lijn ligt met het landelijk gemiddelde. Toch is er wel een dalende trend te zien in de ervaren gezondheid.

Kosten

- De demografische druk neemt toe in de periode 2023-2040 van 78,8% naar 100,6% en is daarmee hoger dan gemiddeld in Nederland.
- De gemiddelde zorgkosten in Friesland zijn 96 euro (4%) hoger dan het Nederlands gemiddelde.

Medewerkers

- Het personeelstekort binnen de sector zorg en welzijn in de regio Friesland loopt op van 4,5% in 2021 naar 9,4% in 2030. Het personeelstekort in de regio ligt boven het Nederlands gemiddelde.
- De huisartsenzorg in Friesland ervaart knelpunten met het opvullen van de huisartsenposities. Dit percentage ligt ver boven het landelijk gemiddelde. Dit probleem geldt tevens voor het vinden van waarnemers.
- Uit werknemersenquête van afgelopen jaar van het CBS AZW blijkt dat de werktevredenheid is gedaald van 80,8% in het eerste kwartaal van 2021 naar 73,7% in het tweede kwartaal van 2022

Regioplan

De tweede stap was het maken van een regioplan. In dit regioplan is op basis van het regiobeeld ingezoomd op de grootste knelpunten. Het regioplan beschrijft de opgaven waarmee aan slag wordt gegaan, welke partijen daarbij betrokken zijn en de wijze waarop we ermee aan de slag willen gaan. Daarnaast beschrijft het regioplan hoe er op de (meetbare) resultaten wordt gestuurd en hoe de voortgang wordt gemonitord.

Het regioplan van Friesland is in nauwe samenwerking met betrokken actoren tot stand gekomen. Dit alles onder de procesregie van adviesbureau Berenschot. Het regioplan is in december 2023 opgeleverd, akkoord bevonden door Seker & Sûn en vervolgens geüpload op de website De juiste zorg op de juiste plek [Regiobeelden en regioplannen \(dejuistezorgopdejuisteplek.nl\)](https://dejuistezorgopdejuisteplek.nl).

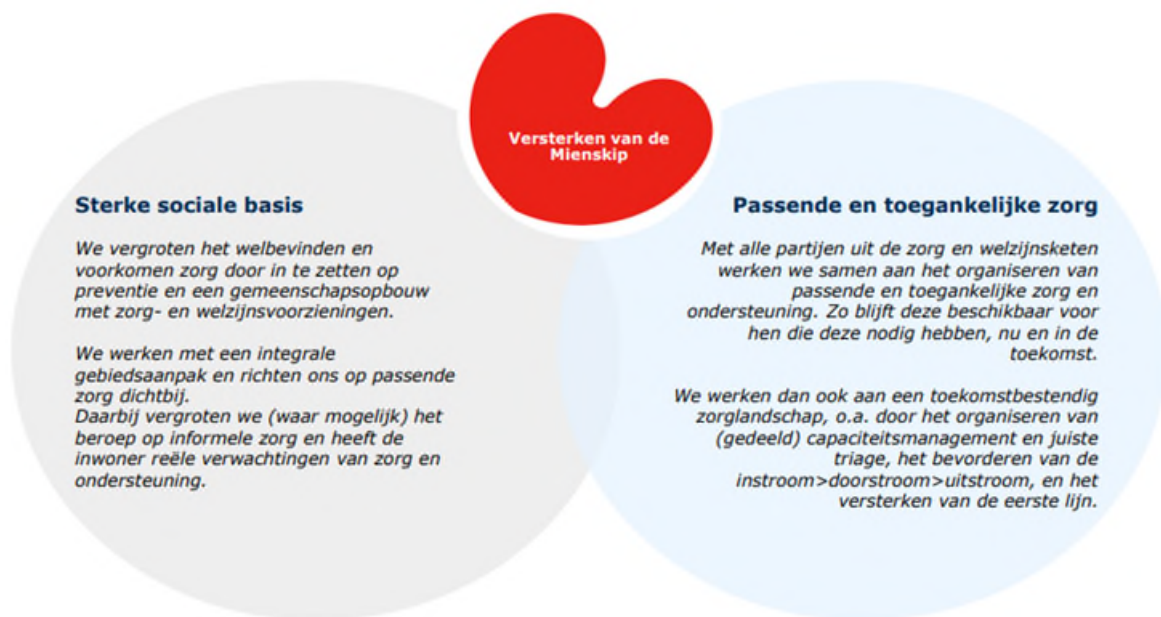
De ambitie van het FrIZA luidt: *van zorg naar gezondheid en welbevinden door het versterken van de Mienskip*. Dat doen we door in te zetten op andere benaderingswijzen:

Individu
Zorg-oplossingen
Zorg-denken
Recht op zorg
Organisatiebelang
Zorg in 'schotten'



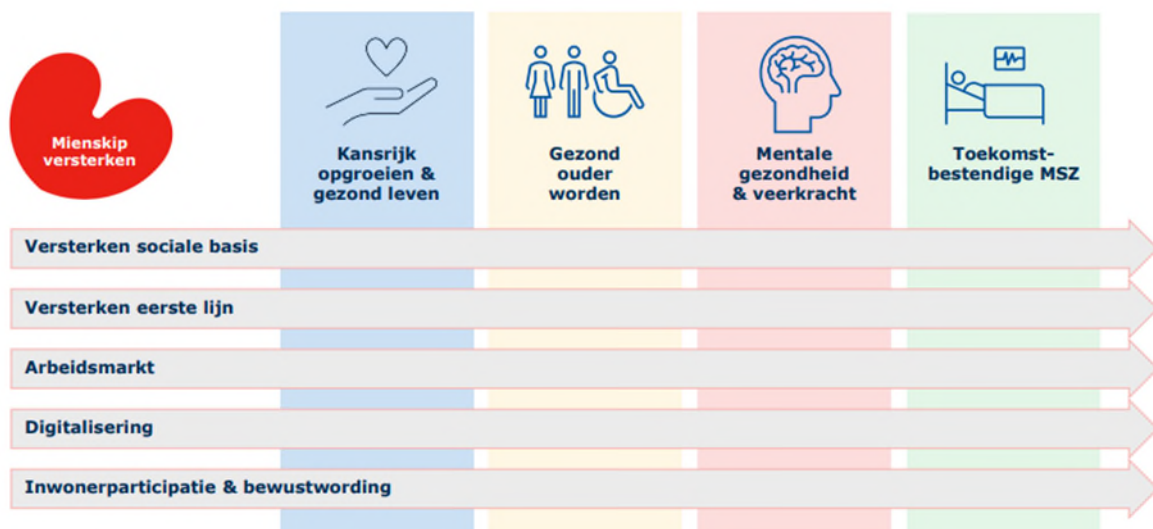
Gemeenschap
Mienskip
Positieve gezondheid
Voorkomen van zorg en passende zorg wanneer nodig
Maatschappelijk belang
Passende zorg

Hierbij staat het versterken van de mienskip centraal. Aan de ene kant wordt ingezet op een sterke sociale basis en aan de andere kant op passende en toegankelijke zorg.



Dit is vertaald in 4 opgaven en 5 fundamenteën, die dwars door alle vier opgaven heen gaan:

Samenhang opgaven en fundamenteën



De werkagenda

Sinds begin 2024 ligt de focus op het vertalen van het regioplan naar een concrete werkagenda. Wat gaan we voor welke opgave en/of fundament precies doen? Dit proces wordt wederom begeleid door adviesbureau Berenschot.

Concretisering

Per opgave en fundament hebben de bestuurlijke kartrekkers een inhoudelijke deskundige/kartrekker gevraagd om de ambities en doelstellingen uit het regioplan te vertalen naar de werkagenda. Deze kartrekkers doen dat samen met de organisaties die ook hebben meegewerkt aan het regioplan. Zo werken bijvoorbeeld meer dan 50 personen mee aan het uitwerken van de opgaven 'Mentale gezondheid en veerkracht', waaronder ook meerdere gemeenten. De gemeenten denken ook actief mee met de andere (voor gemeenten relevante) opgaven en fundamenteën, met name via de overlegstructuren van de Friese Preventie Aanpak. De kartrekkers van alle opgaven en fundamenteën vormen ook een (tijdelijke) kerngroep, die onder andere de onderlinge samenhang tussen alle inzet bewaakt en borgt.

Cultuurverandering

Om de zorg in de toekomst betaalbaar en toegankelijk te houden is een cultuur- en gedragsverandering nodig. Het is noodzakelijk dat inwoners zich bewust zijn van de crisis in de zorg. In de publiekscommunicatie en in de dialoog met de inwoners moet het beeld, dat zorg altijd geleverd kan worden, veranderen. Het ministerie van VWS ontwikkelt hiervoor een publiekcampagne; in Friesland sluiten we hierbij aan. De verwachting is dat rond de zomer meer informatie hierover volgt.

Ook bij alle betrokken organisaties en professionals is een cultuur- en gedragsverandering nodig. Om te kunnen transformeren zal het werk van veel betrokkenen moeten veranderen. Zo worden er bijvoorbeeld steeds meer zorg- en ondersteuningstaken elders in de zorgketen belegd; wordt steeds meer gebruik gemaakt van digitale ondersteuningsmiddelen en wordt er meer focus gelegd op preventie en positieve gezondheid. Dat kan leiden tot bijvoorbeeld andere taken of zelfs het stoppen van dienstverlening. Het is belangrijk dat dit onderwerp zowel op de bestuurstafel Seker & Sûn als in de uitvoering aandacht krijgt.

Er wordt momenteel een website over FrlZA ontwikkeld, waarmee we in eerste instantie de professionals willen informeren en enthousiasmeren over de veranderkansen.

Randvoorwaarden voor de uitvoering

Een belangrijke voorwaarde voor de uitvoering van de werkagenda zijn de financiële middelen. Zodra de werkagenda compleet is, moet worden bekeken wat waaruit kan worden gefinancierd. Dat kan deels via reguliere middelen (van zowel gemeenten, zorg, - welzijn- en onderwijsinstellingen), deels via subsidieregelingen (waaronder de SPUK IZA, de Brede SPUK GALA, ZonMw subsidies etc.) en deels via Transformatiemiddelen. Indien deze middelen niet toereikend zijn, dan moeten er keuzes worden gemaakt door te prioriteren of te faseren in tijd.

Naast voldoende financiële middelen is de beschikbaarheid van zowel personeel als capaciteit in sectoren als de GGZ, verzorging en verpleging, huisartsenzorg, het sociaal domein en gemeenten een belangrijk punt van aandacht. Dit kan eveneens invloed hebben op de uitvoeringsmogelijkheden. Het kan betekenen dat hiervoor keuzes moeten worden gemaakt, door

te bekijken met welke inspanning de grootste bijdrage kan worden geleverd aan de ambities en doelstellingen van het regioplan.

Vaststellen werkagenda en dan?

De planning is om de werkagenda FrlZA op 8 juli 2024 te laten accorderen door de bestuurstafel Seker & Sûn.

Voor de uitvoering van het regioplan wordt een lichte programmastructuur opgericht, met onder meer een programmamanager die verantwoordelijk is voor het aanjagen, (laten) uitvoeren en de monitoring van de werkagenda FrlZA. Deze persoon wordt ondersteund door inhoudelijke trekkers van de opgaven/ fundamenteën. Hiervoor wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande uren (bijvoorbeeld van de mandaatgemeente en de FPA). Daar waar mogelijk wordt ook een koppeling gemaakt met regionale overlegstructuren, die verband houden met de FrlZA opgaven. Waar mogelijk wordt in de uitvoering aangesloten bij bestaande samenwerkingsstructuren en overleggen.

Besluitvorming college

Een aantal opgaven/ fundamenteën van de werkagenda raken het gemeentelijk beleid voor (met name) gezondheid en het sociaal domein en ook de inzet voor GALA. De gemeenten zijn voor FrlZA dan ook een belangrijke schakel om de beweging van zorg naar gezondheid te kunnen maken.

Om straks de stap naar de uitvoering te kunnen maken is het van belang dat de gemeenten kennis hebben van en ook akkoord zijn met de taakverdeling binnen de werkagenda van het FrlZA. Niet alles binnen de werkagenda zal betrekking hebben op de werkzaamheden van de gemeenten. De onderdelen waarvoor dat wel geldt wordt ter goedkeuring voorgelegd aan alle colleges, voorafgaand aan de bestuurstafel Seker & Sûn van 8 juli 2024.

Volgende informatie moment

Na de zomer wordt een interactieve sessie ingepland voor alle gemeenteraadsleden om u te informeren over de inhoud van de werkagenda en de verbinding met c.q. consequenties voor het gemeentelijk beleid. De vorm, inhoud en planning wordt samen met alle ambtelijke contactpersonen afgestemd.